

To: coronatest <[REDACTED]@ggdghor.nl>; [REDACTED] <[REDACTED]@rivm.nl>
Cc: [REDACTED] <[REDACTED]@ggdghor.nl>; [REDACTED] <[REDACTED]@ggdghor.nl>
From: [REDACTED]
Sent: Tue 8/11/2020 10:50:38 PM
Subject: RE: Toestemming van één ouder of beide ouders vereist of verondersteld?
Received: Tue 8/11/2020 10:50:54 PM

Beste [REDACTED]

In de teststraten doen wij niet zozeer behandeling, maar diagnostiek (maar dat valt in sommige gevallen misschien wel onder behandeling, maar bijv. bij uitbraakonderzoek niet per se denk ik. Maar goed, is hier ook niet zo van belang). In de teststraat situatie is het niet snel denkbaar dat er een tijdsdilemma speelt. Dit impliceert dat alles wat hieronder staat over behandeling niet zozeer zal voorkomen in de teststraat, maar wel voor artsen in het ziekenhuis kan gelden. (Daar zou dus kunnen gelden bij een ernstig ziek kind dat sowieso getest wordt , ook zonder toestemming van beide ouders,) Dat is in onze teststraten niet aan de orde. (In geval van een ziek kind zal een huisarts als behandelaar altijd een kind kunnen insturen, waarna een kinderarts de afweging zal maken in het ziekenhuis).

Of een test een medisch ingrijpende handeling is, is afhankelijk van het geval. Voor het ene kind kan het zeer traumatisch zijn, terwijl het voor het andere kind een kleine handeling is , met enig discomfort, maar verder zonder problemen. Dat betekent dus dat die afweging per geval gemaakt dient te worden door de medewerker en dat gebeurt ook in de teststraten naar mijn idee.

Groet,

[REDACTED]

Van: coronatest <[REDACTED]@ggdghor.nl>

Verzonden: maandag 10 augustus 2020 11:20

Aan: [REDACTED] <[REDACTED]@ggdfryslan.nl>; [REDACTED] <[REDACTED]@rivm.nl>

CC: [REDACTED] <[REDACTED]@ggdghor.nl>; [REDACTED] <[REDACTED]@ggdghor.nl>; coronatest <[REDACTED]@ggdghor.nl>

Onderwerp: FW: Toestemming van één ouder of beide ouders vereist of verondersteld?

Beste [REDACTED] [REDACTED]

Onlangs hebben we advies ingewonnen bij juristen omtrent hoe om te gaan met gescheiden ouders bij een coronatest afname bij een kind. We zouden graag namens GGD GHOR NL een officiële notitie hierover naar buiten brengen.

Nu hebben we onderstaand advies gekregen, die op zichzelf al erg helder is. Nu resteert nog 1 punt waar zij adviseren om hiervoor het advies van een arts in te winnen. Kunnen jullie ons daarbij helpen?

Alvast hartelijk dank!

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

Medewerker projectgroep testfaciliteiten COVID-19

[REDACTED] <[REDACTED]@ggdghor.nl>

[REDACTED]

Van: [REDACTED] <[REDACTED]@ggdghor.nl>

Verzonden: dinsdag 4 augustus 2020 23:54

Aan: [REDACTED] <[REDACTED]@cuccibu.nl>

CC: coronatest <[REDACTED]@ggdghor.nl>; [REDACTED] <[REDACTED]@ggdghor.nl>; [REDACTED] <[REDACTED]@ggdghor.nl>

Onderwerp: FW: Toestemming van één ouder of beide ouders vereist of verondersteld?

Onderstaand de info die ik via [REDACTED] heb achterhaald.

Is hiermee de vraag afdoende beantwoord?

Dank,

Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e

5.1.2e

Zwarte Woud 2 E-mail : 5.1.2e [@ggdghor.nl](mailto:5.1.2e@ggdghor.nl)
3524 SJ Utrecht Website : www.ggdghor.nl
Twitter : [@GGDGHORNL](https://twitter.com/GGDGHORNL)
Mobiel: 5.1.2e Werkdagen : 5.1.2e

De uitbraak van het nieuwe Coronavirus vraagt dat ook wij in lijn met de maatregelen van de Rijksoverheid zoveel mogelijk thuiswerken. U kunt mij goed bereiken via e-mail of via mijn mobiele telefoon.

Van: 5.1.2e <5.1.2e@fed.knmg.nl>
Verzonden: dinsdag 4 augustus 2020 15:28
Aan: 5.1.2e <5.1.2e@ggdghor.nl>
CC: 5.1.2e <5.1.2e@ggdghor.nl>
Onderwerp: Toestemming van één ouder of beide ouders vereist of verondersteld?

Geachte mevrouw 5.1.2e

Eerder via de KNMG-Artseninflijn en later via 5.1.2e 5.1.2e bereikte ons deze vragen:

1. "Hoe om te gaan met ouders die een verschillend standpunt innemen over het al dan niet testen van hun kind?"
2. "Is het afnemen van een coronatest een "ingrijpende behandeling"?"

Onderstaande antwoorden zijn afkomstig van onze juristen:

Ad 1.

Hoofregel is dat als beide ouders het gezag over een kind hebben, zij ook beiden moeten instemmen met een medische behandeling (zoals een coronatest) van hun kind. Dit staat in par. 2.1 van de KNMG-wegwijzer Toestemming en informatie bij de

behandeling van minderjarigen.

Op deze hoofdregel bestaan enkele uitzonderingen (KNMG-wegwijzer, par. 4.3 - 4.5):

1. het kind komt met één ouder op het spreekuur. Dan mag de arts ervan uitgaan dat de andere ouder instemt met de behandeling, tenzij er sprake is van een ingrijpende, medisch niet-noodzakelijke of medisch ongebruikelijke behandeling; of als de arts aanwijzingen heeft dat de niet-aanwezige ouder een andere mening over de behandeling heeft (zie par. 4.3 Wegwijzer). Men kan zich afvragen of het afnemen van een coronatest een medisch-noodzakelijke behandeling is. Dat lijkt niet evident het geval. Dat zou betekenen dat de instemming van de afwezige ouder niet mag worden aangenomen, maar uitdrukkelijk moet worden verkregen.
2. In een acute situatie is toestemming vragen aan de ouder(s) niet vereist. Het gaat dan om situaties waarin de toestemming van de ouder(s) niet kan worden afgewacht, omdat direct medisch ingrijpen nodig is om ernstig nadeel voor het kind te voorkomen. Wij nemen aan bij een coronatest geen sprake is van een acute situatie, zodat ook deze uitzondering niet van toepassing is zodat de toestemming van beide ouders is vereist.
3. Het kan zijn dat de gezagdragende ouders (of één van hen) weigeren om toestemming te geven voor een behandeling van hun kind. Dit betekent niet dat er per definitie geen behandeling van het kind kan plaatsvinden. De WGBO biedt een arts ruimte om het kind in bepaalde gevallen toch te behandelen. Het belang van het kind is hierbij leidend. De arts mag het kind dan toch behandelen op grond van goed hulpverlenerschap:
  - a) als de behandeling zeer noodzakelijk is; en
  - b) het de arts niet lukt om de weigerende ouder(s) te overtuigen; en
  - c) de motieven van de ouder(s) om toestemming te weigeren evident niet zijn ingegeven door het belang van het kind, maar door hun eigen subjectieve mening of belangen.

Het lijkt ons niet aannemelijk dat als een van de ouders de coronatest weigert, aan deze drie cumulatieve voorwaarden wordt voldaan. Bijvoorbeeld omdat de noodzaak van de behandeling niet aanwezig is. In theorie zou bij een toestemming weigerende ouder nog vervangende toestemming aan de rechter kunnen worden gevraagd of een voorlopige ondertoezichtstelling aan de Raad voor de Kinderbescherming. Die optie lijkt echter niet reëel omdat een coronatest niet nodig lijkt om ernstig gevaar voor de gezondheid van het kind te voorkomen.

Kortom: het komt ons voor dat voor het afnemen van een coronatest bij minderjarigen, in veel gevallen de toestemming van beide gezagdragende ouders nodig zal zijn. Als een ouder belt dan is het nodig te verifiëren of de andere ouder ook instemt. We hebben het dan over minderjarigen tot 12 jaar. Vanaf 12 jaar moet het kind (naast de beide ouders) zelf ook toestemming geven voor de behandeling (dat staat ook in het GGD-GHOR-document "Een coronatest afspraak maken voor kinderen 0 tot 18 jaar".

In aanvulling hierop kunnen we ook nog verwijzen naar ons praktijkdilemma over vaccineren van kinderen als een of beide ouders toestemming weigeren:

<https://www.knmg.nl/advies-richtlijnen/artseninfolijn/praktijkdilemmas-1/praktijkdilemma/mag-ik-een-kind-vaccineren-als-een-of-beide-ouders-weigeren.htm>

Ad 2.

De vraag of een behandeling ingrijpend is, kunnen wij (KNMG-juristen) niet beantwoorden. Dat zal een arts moeten doen. Dit volgt ook uit de toelichting bij de WGBO, met betrekking tot het begrip 'verrichtingen van ingrijpende aard' (kst. II, 1990/91, 21 561, nr. 11, pag. 49: Nadere Memorie van Antwoord Wgbo). Volgens de wetgever is het de hulpverlener die in eerste instantie kan/moet bepalen of sprake is van een verrichting van ingrijpende aard. Het lijkt erop dat de GGD dit ook doet, blijkens de opmerking aan het eind van de mail van mw. Boode:

"In de praktijk wordt samen met de ouder die ons belt besloten (shared decision making) of een kind wel of niet getest wordt..."

De volgende criteria kunnen wellicht nuttig zijn om mee te wegen of de coronatest een ingrijpende handeling is.

Volgens de toelichting bij de WGBO is een verrichting NIET ingrijpend:

- wanneer de lichamelijk en geestelijke integriteit van de patiënt niet of nauwelijks in het geding is en de bescherming van het toestemmingsvereiste ook niet nodig is. (Bron: Kamerstukken II, 1990/91, 21 561, nr. 6, pag. 71: Memorie van Antwoord Wgbo);
- als betrokkene desgevraagd uitdrukkelijk met de verrichting zou instemmen.

De mate van ingrijpendheid wordt niet alleen bepaald door de technische handeling, maar ook door datgene wat wordt beoogd met de verrichting en de mogelijke gevolgen daarvan. Ook de leeftijd van een patiënt kan bepalend zijn voor de vraag of een verrichting ingrijpend is voor deze patiënt (Bron: kst II 1990/91, 21 561, nr. 3, pag. 49: Memorie van Toelichting Wgbo).

Met vriendelijke groet,

5.1.2e
 5.1.2e
 T 5.1.2e - 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e
 M 06 - 5.1.2e

Doe ook mee! Steun de werkenden in de zorg!
 #mijnhartvoordezorg

Artsenfederatie KNMG. Voorop voor dokter en zorg
www.knmg.nl | www.medischcontact.nl | www.artsinspe.nl
twitter.com/knmg

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 5.1.2e <5.1.2e@ggdghor.nl>
 Verzonden: maandag 3 augustus 2020 10:53
 Aan: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@fed.knmg.nl>
 CC: 5.1.2e <5.1.2e@ggdghor.nl>

Onderwerp: FW: Toestemming van één ouder of beide ouders vereist of verondersteld?

Geachte heer 5.1.2e

Fijn dat u onderstaande vraag wilt doorzetten. Wij willen graag eenduidig beleid hanteren rondom de vraag "hoe om te gaan met ouders die een verschillend standpunt innemen over het al dan niet testen van hun kind?".

Ik werd daarbij gewezen op jullie landelijke KNMG wegwijzer:

<https://www.knmg.nl/advies-richtlijnen/knmg-publicaties/wegwijzer-dubbele-toestemming-minderjarige-1.htm>

Zie par 4.3 van bovengenoemde handreiking. De vraag die nu voorligt is, is of het afnemen van een coronatest een 'ingrijpende behandeling' is. Wij zoeken hier z.s.m. een antwoord op.

In de praktijk wordt samen met de ouder die ons belt besloten (shared decision making) of een kind wel of niet getest wordt. Soms maar niet altijd wordt tijdens dit gesprek ook een 2e ouder betrokken. We zijn momenteel terughoudend met het testen van kinderen, tenzij.... (conform ons landelijk beleid; dat heb ik voor de volledigheid bijgesloten).

Alvast heel hartelijk dank voor uw moeite!

Met vriendelijke groet,

5.1.2e
 5.1.2e

Zwarte Woud 2
 3524 SJ UTRECHT
 Twitter : @GGDGHORNL
 Mobiel : 5.1.2e
 Skype: 5.1.2e @ggdghor.nl

Email : 5.1.2e @ggdghor.nl
 Website : www.ggdghor.nl
 Twitter : @KBoodeGGDGHOR
 Werkdagen : 5.1.2e

De uitbraak van het nieuwe Coronavirus vraagt dat ook wij, in lijn met de maatregelen van de Rijksoverheid, zoveel mogelijk thuiswerken. Je kunt mij goed bereiken via e-mail of via mijn mobiele telefoon.

De informatie verzonden in dit e-mailbericht en eventuele bijlagen zijn in vertrouwen verstuurd en uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Wij gaan uit van de vertrouwelijke behandeling van deze informatie. Indien u dit bericht onterecht ontvangt, wordt u verzocht de afzender direct te informeren en het bericht te verwijderen.

DISCLAIMER Veiligheidsregio Fryslân:
Een per e-mail verzonden mededeling is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n). Indien u niet de geadresseerde bent, wordt u verzocht de afzender te informeren. Aan de inhoud van deze e-mail en eventuele bijlagen kunnen geen rechten worden ontleend, tenzij schriftelijk uitdrukkelijk anders is overeengekomen. Binnen Veiligheidsregio Fryslân werken Brandweer Fryslân en GGD Fryslân aan de brandweertzorg, publieke gezondheidszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing. Meer informatie over onze organisatie vindt u op www.veiligheidsregiofryslan.nl, www.ggdfryslan.nl en op www.brandweerefryslan.nl.